

אין עוד מלבדו
על יחוד ומיוחד

בית שלמה

פרשת מסעי
תשפ"ב

פרשת מסעי תשפ"ב
גליון 301
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמות
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מור"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב ר'
זאב ב"ר משה חיים
הרה"ק רבי אלעזר ב"ר אלימלך מליזענסק
הרה"ק רבי משה ב"ר צבי הירש
רבי שלמה יצחקי ב"ר יצחק רש"י הקדוש
הרה"ק רבי משה מזאלישין ב"ר גרשון
הרה"ק חכם עלואן שמעון אבידיני ב"ר
שמעון בנימין
אהרן הכהן בן עמרם
אלעזר הכהן בן אהרן הכהן
הרה"ק רבי נתן נטע מאוריטש ב"ר יוסף
הרה"ק רבי שמשון ב"ר פסח
הרה"ק רבי מנחם עזריה מפאנו ב"ר יצחק
ברכיה
הרה"ק רבי בן ציון ב"ר שלמה מבאבוב
רבינו יצחק לוריא אשכנזי ב"ר שלמה
האר"י הקדוש
הרה"ק רבי חיים מקראסנא ב"ר צבי הירש

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל-MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

ידוע כי המסעות המנויים בפרשתנו הם רמז למסעות שאותם עובר האדם בשנות חייו ניתן לראות רמז לכך כי פרשת מסעי נכתבה בפרק ל"ג הרומו למילה גל כדי ללמד את האדם כי כדי לעבור ביתר קלות את האתגרים אשר נעמדים לפניו כגל העומד להטביעו בכל מסע ומסע של חייו יש עליו להוריד את ראשו בענווה ולבטוח בה' וע"י כך ינצל לבלתי ליפול כמו שעשה רבי עקיבא שעל כל גל וגל נענע לו בראשו וכך ניצל מטביעה והצליח להגיע ליבשה כמו שמובא בגמרא יבמות "תניא אר"ג פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שנשברה והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה ומנו רבי עקיבא וכשעליתי ביבשה בא וישב דון לפני בהלכה אמרתי לו בני מי העלך אמר לי דף של ספינה נודמן לי וכל גל וגל שבא עלי נענעתי לו ראשי מכאן אמרו חכמים אם יבואו רשעים על אדם ינענע לו ראשו (קב"א ע"א)

"ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם" (ל"ג, ב')

שנאמר למסעיהם וכל זה כמובן קורה עפ"י ה' ואלה אולם רק אחרי שהיהודי עובר את המסע הוא יכול למוצא בתורה רמז למה שקרה לו זהו שנאמר מסעיהם למוצאייהם היינו שלאחר המסע ניתן למוצא את הרמז בתורה למה שקרה

ידוע הדבר שליבא מידי דלא רמיזא באורייתא היינו שכל מה שקורה לאדם נכתב כבר בתורה עוד לפני שקרה אך האדם יודע למוצא את הרמז בתורה למה שקרה רק אחרי שהדבר קרה. וניתן לראות בס"ד עניין זה בפס' ויכתוב משה, משה כתב את התורה ובה כבר נכתב מוצאייהם היינו את אשר ימצא ויקרה ליהודי בעתיד במסע חייו זהו

ויכתוב משה את מוצאייהם אלו שבעים הפנים של התורה שכתב משה שבהם כלולים כל החידושים שעתידיים תלמידי החכמים לחדש במסע חייהם שהרי מוצא הוא רמז לתורה שנאמר כי מוצאי מצא חיים על פי ה' וכל אחד מקבל את חלקו עפ"י מה שקבע לו הקב"ה ואלה מסעיהם למוצאייהם ואלה מוסיף על הראשונים דהיינו שהאדם מוסיף את חלקו בתורה אחרי המסע שעבר בעמל לימוד התורה שאז יזכה למוצאייהם היינו למוצא ולהוציא את חלק תורתו שנקצב לו משמים

א"י נכתב בברכות (נ"ב ע"ב) "אמר רבי חנינא הרואה באר בחלום רואה שלום שנאמר ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים ר' נתן אומר מצא תורה שנאמר כי מוצאי מצא חיים" עוד ידוע כי העובר לומד במעי אמו את כל התורה כולה ובפרט את חלק התורה ששייך אליו וכיון שבא לאוויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה כולה ותפקידו של האדם במהלך חייו לעמול בעצמו בתורה ולהוציא את חלק התורה שלו לעולם, זהו שאנו מבקשים ותן חלקנו בתורתך ורמז לדבר ניתן לראות בפס'

"ויסעו מאתם וישבו על פי החירות אשר על פני בעל צפון ויחנו לפני מגדל" (ל"ג, ז)

שעוסק בתלמוד תורה" ועם מוסיף ולומד את התורה לשמה בענווה בצנעא ולא לשם פרסום וכבוד בחינת בעל צפון זוכה שסוף הקב"ה מגדלו ומרוממו בחינת ויחנו לפני מגדל כמו שמסיימת המשנה (שם) "וכל מי שעוסק בתלמוד תורה הרי זה מתעלה, שנאמר (במדבר כא יט) "ומתנהג נחליאל ומנחליאל במות"

ניתן לדרוש פס' זה בדרך רמז בס"ד ויסעו מאתם היינו עם אדם מסיע מאתו את כל הדברים הרעים המפריעים בעבודת ה' וישב ושב בתשובה על העבר והוא יושב ועוסק בתורה ומצוות בחינת פי החירות כמו שנאמר במשנה באבות (פרק ו', ב') ואומר (שמות לב טז) והלחת מעשה אלקים המה והמכתב מכתב אלקים הוא חרות על הלחת" אל תקרא חרות אלא חרות, שאין לך בן חורין אלא מי

והתאויתם להם לשבת וגבול קדמה מחצר עינן שפמה" (ל"ד, י)

והתאויתם להם היינו כשעולות התאוות ליהודי מה הוא צריך לעשות לגבול היינו לעשות להם חסימה ואיך קדמה נוטריקון קודם מ'ה היינו לעבוד על מידת הענווה שהיא המידה הבסיסית שכן בלי ענווה לא ניתן לעבוד את ה' ואח"כ מחצר עינן היינו לעשות גדר לעינינו כמו שגדר מקיפה את החצר שפמה נוט' ש'ם פ'ה דהיינו שיש צורך להשיג גם על הפה מה נכנס אליו וגם מה שיוצא ממנו היינו שיוצא פי' מ'שאת ה' ר"ת שפמה

והתאויתם להם לשבת וגבול קדמה מחצר עינן שפמה" (ל"ד, י) והתאויתם להם היינו כשעולות התאוות ליהודי מה הוא צריך לעשות לגבול היינו לעשות להם חסימה ואיך קדמה נוטריקון קודם מ'ה היינו לעבוד על מידת הענווה שהיא המידה הבסיסית שכן בלי ענווה לא ניתן לעבוד את ה' ואח"כ מחצר עינן היינו לעשות גדר לעינינו כמו שגדר מקיפה את החצר שפמה נוט' ש'ם פ'ה דהיינו שיש צורך להשיג גם על הפה מה נכנס אליו וגם מה שיוצא ממנו היינו שיוצא פי' מ'שאת ה' ר"ת שפמה

"והיו הערים להם לשבת ומגריהם יהיו לבהמתם ולרכשם ולכל חיתם - ואת הערים אשר תתנו ללויים את שש ערי המקלט אשר תתנו לנס שמה הרצח ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר" (ל"ה ג')

נפילה לסט"א וזה הרמז מגרשי הערים פי' שמגרש הסט"א. וכן אמר הכתוב והיו הערים להם לשבת רמז ליום השבת דהנה כתיב והכינו את אשר יביאו הוא לשון ביאה הוא היחוד נעשה בשבת ע"י ההכנה תחילה והנה כד עייל שבתא איהי אתיחדת ואתפרשת מסט"א וכל

כתב בעל התפארת שלמה זי"ע "הנ"ל עפ"י מ"ש אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא ק"ש וזהו הרמז ללויים הם הנלווים אל ה' שש ערי מקלט תהיינה הם שית תיבין של שמע ישראל ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר הם מ"ב תיבות שבפרשת ואהבת וגו' וע"י הקריאת שמע יהיה

דינין מתעברין מינה וזהו הרמז והיו הערים לשבת לשבת בהיחוד הנ"ל ואת מגרשיהם ע"י שמגרש הסט"א אז תבוא השפעה לבהמתם

ולרכושם ולכל חייתם חיות הקודש שיהיה בקדושה בשלימות כנ"ל עכל"ק

בין המצרים

כל שלא נבנה בימיו כאילו נחרב ביהמ"ק בימיו טוב עין הוא יבורך ובוזה הוא יבנה הבית
א"י ראוי לכל ירא שמים להיות מיצר דוואג על חורבן בית המקדש (אור"ח סי' א') כ' ירא שמים וכל שכן מי שאינו ירא שמים אמיתי שצריך להצטער ולדאוג עוד יותר. איתא כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו ויש לכל אדם חלק בזה רק כוונת המחבר זצ"ל הוא שלא יטעה עצמו בדמיון מטעה כשאינו מרגיש כלל בחסרון בית המקדש ואדם שאינו מרגיש בזה ובגלות הכלל ראוי שידאג ויצטער עצמו על שהוא מבוזח עד שירחמוהו השי"ת להכניסו לכלל ישראל עד שירגיש בכאבם וישמח בשמחתם"

כתב בעל חידושי הרי"ם ז"ע "מנהג החסידים לעשות סיום של מסכתא בט' הימים הראשונים של אב וטעמו של דבר משום שבית המקדש נחרב בגלל שנאת חנם שהי' ביניהם (יומא ט') וא"י בגמ' אמר אביי תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתא עבידנא יומא טבא לרבנן חזינן דאחד מרבנן דסיים מסכתא החברים היו עושים הסעודה (שבת קי"ח) ושמחין זה עם זה ההפך משנאת חנם ומשום שהחורבן הי' בגלל שנאת חנם עושים סיום באהבת חברים לתקן חטא זה.
בימים הללו צריכים ליגע ולהפטור משנאת חנם אם זה שעינו רעה באחרים או זה שאין לו עין טובה לאחרים לשניהם שנאת חנם המחריבה את הבית א"י

משנת הצדיק – הרה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי זצוק"ל ז"ע ג' אב (ראשון)

רבי שמשון נולד לאביו הרב פסח, אימו הייתה בתו של רבי שמשון בן בצלאל ליווא – אחי המהר"ל מפראג. לכן אף ייחוס המשפחה, בדומה למהר"ל, מגיע על פי המקובל עד דוד המלך. הגותו של רבי שמשון היא בעיקרה פרשנות לחיבורים ולמאמרים קדומים, שחלקם אכן נמצא בכתובים עתיקים יותר, וחלקם מופיע לראשונה בכתביו של רבי שמשון. הרמח"ל בדרך עץ חיים מספר על ר' שמשון מאוסטרופולי שהשביע את הרה"ק על הגזירות בת"ח ות"ט, וענה שאם יבטלו שבת מילה ותורה ויבטלו הגזירות, וענה ר' שמשון שאות אתה מהתורה לא תבטל.

רבי שמשון הוא אחד מגדולי המחודשים בתורת הקבלה שלא עסקו רק בפרשנות לדברי קודמיהם אלא גם חידשו חידושים רבים שאין להם מקור בספריהם של מקובלים קדומים יותר. חידושים אלו, לדבריו ולדברי תלמידיו, הם תוצאה של גילויי מגיד מלאך ממרום שגילה לו סודות התורה. כך מתדמה רבי שמשון לרבי יצחק סגי נהור ורבי יצחק לוריא שחידשו אף הם חידושים רבים בקבלה, על פי גילוי אליהו הנביא.

רוב חידושי בקבלה כרוכים בגימטריאות. לדוגמה, מספר האותיות בשמותיהם של כל האבות אברהם יצחק יעקב מצד אחד ושל כל האמהות שרה רבקה רחל לאה מצד שני הוא 13 (י"ג) שהוא מספרן של י"ג מידות של רחמים. גם הגימטריה של "אחד" היא 13, ולדבריו זה נובע מכך שהאבות והאמהות היו אלו שהפיצו בעולם את ייחודו של ה', ואם מחברים את מספר האותיות של האבות והאמהות, יהיה המספר 26, שהוא הגימטריה של השם המפורש. בספריו מופיע פעמים רבות הביטוי "והוא רחום יכפר עוןך" בהטיות שונות, כאשר נראה שמחד רצה לגלות את סודות הקבלה, ומאידך חשש מפני סכנות, רוחניות כפיזיות, העלולות לבוא כתוצאה מגילוי הסודות.

רבי שמשון חיבר אגרת הנחשבת כבעלת סגולה בייחוד בערב פסח ולפי המסורת מי שקורא אותה מובטחת לו שמירה מפורעניות לכל השנה. אגרת זו נדפסה ברבות ממהדורות המחוזים וההגדות של פסח. האגרת מנוסחת כמכתב תשובה לרבנים שביקשו פירוש למאמר סתום המיוחס באגרת לאר"י. המאמר עוסק בשמות המלאכים שהופקדו על הכאת המצריים בעשר מכות מצרים, ועל פי מלאכים אלו הם האחראים גם על גאולת ישראל בעתיד. רבי שמשון מבאר באגרת את המאמר על פי גימטריה של שמות המלאכים. כמו כן ביאר באגרת על פי הקבלה את הסימן דצ"ך עד"ש באח"ב

כשלוש חצי שנים לפני גזירות ת"ח ות"ט, טען רבי שמשון לגילוי מהמגיד שהתגלה לו, שהודיע לו על הגזירות הממשמשות לבוא, והכינו לכך. רבי שמשון עורר בעקבות כך את הסובבים אותו לשוב בתשובה, אך תשובתם לא הועילה לבטל את גזר הדין. ובחדש אב ת"ח, בהתקרב הפורעים, אסף רבי שמשון את בני עירו לבית הכנסת ועסק עמם בתפילה, עד שנהרגו על ידי הפורעים.

רבי שמשון מאוסטרופולי זע"א סיפר שפעם אחת, בעיצומו של חודש אלול גשש את היצר הרע השטן המשטין מתהלך בפנים נפולות. שאל אותו רבי שמשון "למה נפלו פניך?" השיב לו: "שנה שלמה אני עמל ללכוד ברשתי את בני ישראל ועכשיו כשמתקרבים ימי התשובה וכולם עוסקים בסור מרע ומגבירים את העשה טוב, כל עמלי שעמלתי שנה שלמה יורד לטמיון." בעשרת ימי תשובה פגשתי בו והנה הוא צוהל משמחה. שאלתי אותו, מספר רבי שמשון, לשמחה מה זו עושה? וענה לו שלא נח ולא שקט, ועלה וקבל לפני בית דין של מעלה שאין זה הוגן שכל יגיעו לריק, וקיבל רשות לנגב חור בספינה שמביאה את האתרוגים כדי להכשילם שלא יוכלו לקיים את מצוות החג הקרב. בימי חג הסוכות פגע בו בשלישית ועתה חשך משחור תוארו. אמר לו רבי שמשון "מפני מה אתה עצב והרי עלתה מויתוך יפה?" אמר לו "חפרתי בור לעצמי. כי כל האתרוגים נפסלו על ידי המים בספינה ולא נשארו אלא בודדים בלבד וכל הקהילות שלחו משלחות לקנות את האתרוגים והרבו במחיר וערכו מגביות ואפילו נשים נתנו מתכשיטיהן, והקהילות שזכו לרכוש את האתרוג שמחו מאוד וכל הקהל עמד מבוקר עד ערב בתור כדי לזכות במצוות ארבעה מינים וכל זה עשה רעש גדול בשמים עד שכל נענע נענעו שנגעו בו הרגשתי כאילו משברים את עצמותיי"
מספרים על ר' שמשון אסטורופולר שכתב פירוש לתלמוד על דרך הסוד. אחרי שהשלימו, עשה שאלת הלום האם פירוש זה טוב, וענו לו מן השמים: פירוש זה נאה, אך ארוך הוא יתר על המידה. עמל ר' שמשון וקצר, וכששאל שנית, ענו לו שהפירוש עודנו ארוך מדי. שוב טרח, קיצץ ותמצת, עד שבשלישית הורו לו מן השמים שפירוש טוב הוא. ואחר כך, כשעין בפירושו האחרון, גילה ומצא שהפירוש זהה בתכלית לפירושו של רש"י על הש"ס...

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

חלקת יהושע – הרה"ק יחיאל יהושע ב"ר ירחמיאל רבינוביץ זצוק"ל ז"ע

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן (ל"ג, א')

לרמו על ויחדר כל העם שהעיקר לקיים הבת קול ע"י ויחנו במקהלות כמ"ש האספו ואגידה לכם אז ושמעו אל ישראל אביהם תזכו לשמוע לקול של הבת קול
וזה ואלה מסעי בני ישראל שהדרך של ישראל בעת שיש התעוררות אז לצבאותם ע"י תורה ומצוות והעיקר ע"י אמונה שמרמו ביד כמ"ש ויהיו ידיו אמונה אכ"ר

דהנה איתא בשם הבעש"ט זצלה"ה על (אבות פ"ו מ"ב) בת קול יוצאת מחר חורב שזה הבת קול הוא מעולם המחשבה שמעוררים משמים וצריך לפעול שהבת קול יפעול אצלו לטובה והעצה לזה לעשות איזה מצוה כמ"ש הרמב"ן על אם תעירו וכו' (שה"ש ב) ואז נתעורר חלק אלוך ממעל ויש קיום להבת קול וזה (פ' יתרו) אם שמוע תשמעו בקולי לזה הבת קול עיקר ושמרתם את בריתי שיהי' התקשרות לזה אז והייתם לי סגולה שיהי' אוצר חביב שיהי' לקיום וזה ויסעו מחרדה ויחנו במקהלות

א"י לרמו על מאמר הבעש"ט על הכהן המשיח יחטא לאשמת העם שלפעמים צריך צדיק הדור לרדת ממדרגתו לטובת הדור וזה הדרך אשר יצאו מארץ מצרים אף שצריכים לצאת מעט מהקדושה שיהי' טובה לישראל וזה ביד משה ויסעו מחרדה להינצל מחרדת הדינים ולהמתיקם העיקר ויחנו במקהלות ע"י מקוה נמתק כי ויקהל איתא בגימטריא מקוה

סגולה לפרנסה – אמונה שהכל נקבע מראש

"והתנחלתם את הארץ בגורל למשפחתכם לרב תרבו את נחלתו ולמעט תמעיט את נחלתו אל אשר יצא לו שמה הגורל לו יהיה למשות אבתים תתנחלו" (ל"ג, נ"ד)

נכתב בגמרא (ט"ז ע"ב) "דריש ר' חנינא בר פפא אותו מלאך הממונה על ההריון לילה שמו ונטל טפה ומעמידה לפני הקב"ה ואומר לפניו רבש"ע טפה זו מה תהא עליה גבור או חלש חכם או טיפש עשיר או עני ואילו רשע או צדיק לא קאמר כדר' חנינא דא"ר חנינא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו'" עפ"י גמרא זו מובן כי עוד לפני לידת האדם כבר ידוע מה יהיה גורלו של האדם לעניין עניות ועשירות ולא משנה כמה יטרח האדם

בימי חייו להיות עשיר אם לא נקבע בגורלו שיהיה לשווא יהיה כל עמלו כי לא יצלה ולכן ייתן האדם אל ליבו שמוטב כי יעסוק בתורה ברוב זמנו ויפנה מחשבותיו לתורה ולא למחשבות כיצד יתעשר כי בין כך מה שהוא צריך לקבל הקב"ה ייתן ומה שלא צריך לקבל לא יקבל אך גם מה שצריך לקבל תלוי בעבודת ה' של היחודי על כן כדאי להשקיע בתחום זה כי שם ההשקעה מובטחת שיקבל שכרו הן בעולם הזה והן בעולם הבא